

IFAU – INSTITUTET FÖR
ARBETSMARKNADSPOLITISK
UTVÄRDERING

Arbetskraftsdeltagande och arbetsmarknads- politiska program

Kerstin Johansson

RAPPORT 2006:16

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Näringsdepartementet med säte i Uppsala. IFAU ska främja, stödja och genomföra: utvärdering av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, studier av arbetsmarknadens funktionssätt och utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. Förutom forskning arbetar IFAU med att: sprida kunskap om institutets verksamhet genom publikationer, seminarier, kurser, workshops och konferenser; påverka datainsamling och göra data lättillgängliga för forskare runt om i landet.

IFAU delar även ut anslag till projekt som rör forskning inom dess verksamhetsområden. Anslagen delas ut en gång per år och sista dag för ansökan är den 1 oktober. Eftersom forskarna vid IFAU till övervägande del är nationalekonomer, ser vi gärna att forskare från andra discipliner ansöker om anslag.

IFAU leds av en generaldirektör. Vid myndigheten finns en styrelse bestående av en ordförande, institutets chef och sju andra ledamöter. Styrelsen har bl a som uppgift att besluta över beviljandet av externa anslag samt ge synpunkter på verksamheten. Till institutet är även en referensgrupp knuten där arbetsgivar- och arbetstagsarsidan samt berörda departement och myndigheter finns representerade.

Postadress: Box 513, 751 20 Uppsala
Besöksadress: Kyrkogårdsgatan 6, Uppsala
Telefon: 018-471 70 70
Fax: 018-471 70 71
ifau@ifau.uu.se
www.ifau.se

IFAU har som policy att en uppsats, innan den publiceras i rapportserien, ska seminariebehandlas vid IFAU och minst ett annat akademiskt forum samt granskas av en extern och en intern disputerad forskare. Uppsatsen behöver dock inte ha genomgått sedvanlig granskning inför publicering i vetenskaplig tidskrift. Syftet med rapportserien är att ge den ekonomiska politiken och den ekonomisk-politiska diskussionen ett kunskapsunderlag.

Arbetskraftsdeltagande och arbetsmarknadspolitiska program[♦]

av

Kerstin Johansson^{*}

2006-12-08

Sammanfattning

Rapporten studerar om arbetsmarknadspolitiska program påverkar arbetskraftsdeltagandet. Resultaten pekar på att både andelen personer i program och andelen personer som flödar från öppen arbetslöshet till program kan ha positiva effekter på arbetskraftsdeltagandet. Den positiva effekten av antalet programdeltagare eller av flödet från öppen arbetslöshet till program är större i lågkonjunktur än i högkonjunktur. Resultaten är stabila, och alternativa skattningar har genomförts med olika metoder och för olika åldersgrupper. Skattningarna innebär att om andelen av befolkningen som deltar i program ökar med en procent ökar arbetskraftsdeltagandet med ungefär 0,02 procent och om flödet mellan öppen arbetslöshet och program i relation till antalet öppet arbetslösa ökar med en procent ökar andelen som deltar i arbetskraften med 0,01 procent. De skattade effekterna av inkomst och arbetsmarknadsläge är positiva.

[♦] Den här rapporten är en sammanfattning av uppsatserna "Labor market programs, the discouraged-worker effect, and labor-force participation" och "Do labor market flows affect labor-force participation?". Uppsatserna finns utgivna dels som IFAU Working paper 2002:9 och 2006:17, dels utgör de två kapitel i avhandlingen "Empirical essays on labor-force participation, matching, and trade", nationalekonomiska institutionen, Uppsala Universitet. Jag skulle vilja tacka Kenneth Carling, Matz Dahlberg, Anders Forslund, Peter Fredriksson, Kåre Johansen, Erik Mellander, Oskar Nordström Skans, Magnus Wikström och seminariedeltagare vid IFAU och nationalekonomiska institutionen, Uppsala Universitet för värdefulla synpunkter och kommentarer.

^{*} IFAU, Box 513, 751 20 Uppsala, E-post: kerstin.johansson@ifau.uu.se

Innehållsförteckning

1	Introduktion	3
2	Vad påverkar deltagandet i arbetskraften?	4
3	De två olika frågeställningarna.....	6
4	Data och metod.....	7
4.1	Data.....	7
4.2	Metod.....	8
5	Skattningsresultat	8
5.1	Alternativa skattningar	11
6	Avslutning	12
	Referenser	14

1 Introduktion

Andelen av befolkningen som deltar i arbetskraften, d v s sysselsatta, öppet arbetslösa och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program, har minskat kraftigt under 1990-talet.¹ Den exakta storleken på minskningen beror dock på vilka definitioner och vilka data som används. I denna rapport analyseras om arbetsmarknadspolitiska program har någon effekt på arbetskraftsdeltagandet.

Frågan är av betydelse eftersom det svenska arbetskraftsdeltagandet väntas minska på grund av den förändrade åldersstrukturen i befolkningen. Det diskuteras ofta hur man kan attrahera grupper som idag står utanför arbetskraften, exempelvis socialbidragstagare, invandrare och yngre som har svag anknytning till arbetsmarknaden. Olika sätt att uppmuntra äldre personer att stanna kvar i arbetskraften har också diskuterats. Att flödet in och ut ur arbetskraften sker friktionsfritt är också viktigt för arbetsmarknadens allmänna funktionssätt. Arbetskraftsdeltagandet är pro-cykliskt, så personer tenderar att lämna arbetskraften i lågkonjunkturer när det är svårt att få jobb och att flöda in under högkonjunkturer när det är lättare att få jobb.

Vanligtvis används data på individnivå när effekter av arbetsmarknadspolitiska program studeras. Då undersöks oftast effekten på deltagarnas sannolikhet att få ett jobb eller om deltagarnas framtida inkomst ökar. Analyser av makroekonomiska effekter av arbetsmarknadspolitiska program, exempelvis effekter på arbetskraftsefterfrågan, löner och arbetskraftsdeltagande, är ovanligare. Effekter på arbetskraftsdeltagandet är något som knappt har studerats och som vi därför vet ganska lite om. I Calmfors m fl (2001) finns en översikt av de empiriska resultaten från studier av arbetsmarknadspolitikens effekter.

Det finns endast ett handfull studier som försöker besvara frågan om arbetsmarknadspolitiska program påverkar arbetskraftsdeltagandet. Arbetsmarknadspolitiska program skulle kunna användas för att underlätta inträde i och förhindra utflöde ur arbetskraften. Programmen skulle kunna motverka konjunkturvariationerna i arbetskraftsdeltagandet och kanske förhindra att personer lämnar arbetskraften permanent under lågkonjunkturer. Resultat från

¹ Arbetslösheten, mätt som antal personer i öppen arbetslöshet dividerat med antal personer i den arbetsföra befolkningen, steg kraftigt under början av 1990-talet, från med ungefär två procent i slutet av 1980-talet till ungefär åtta procent år 1993. Andelen deltagare i arbetsmarknadspolitiska program ökade från ungefär en procent av den arbetsföra befolkningen under slutet av 1980-talet till mer än tre procent under 1990-talet.

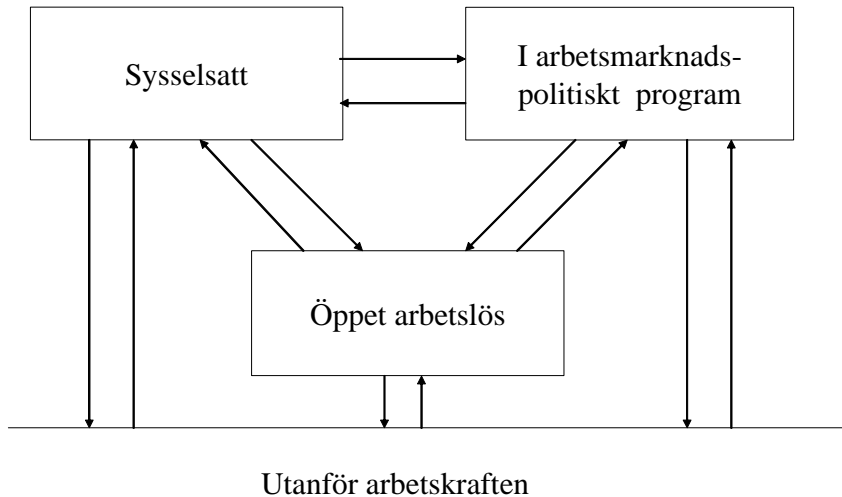
tidigare studier på svenska data visar att arbetsmarknadspolitiska program kan ha positiva effekter på arbetskraftsdeltagandet. Dahlberg och Forslund (2005) hittar indirekt positiva effekter när de studerar undanträngning. Johansson och Markowski (1995) och Wadensjö (1993) använder tidseriedata och de finner positiva effekter; ett ökat antal personer i arbetsmarknadspolitiska program ökar antalet personer som deltar i arbetskraften. Tidseriestudierna är problematiska av olika skäl. Syftet med denna rapport är att sammanfatta resultat av två första studier baserade på paneldata, i det här fallet kommuner observerade över tid. En fullständig beskrivning av resultaten återfinnes i Johansson (2006a) och (2006b).²

2 Vad påverkar deltagandet i arbetskraften?

Deltagare i arbetskraften kan vara sysselsatta, öppet arbetslösa eller delta i ett program, se *Figur 1*. Notera att i studien antas att alla programdeltagare söker arbete, oavsett vilket program de deltar i. Därför räknas alla programdeltagare in i arbetskraften. Detta är en skillnad mot officiell statistik där en del programdeltagare klassas som utanför arbetskraften.

Syftet med detta avsnitt är att förklara vilka flöden och bestånd som finns på arbetsmarknaden och hur dessa påverkar arbetskraftsdeltagandet. Det finns ett kontinuerligt flöde av deltagare i arbetskraften mellan de olika tillstånden. Personer utanför arbetskraften jämför värdet av att delta i arbetskraften (och att söka jobb) med värdet av att stå utanför arbetskraften. Fler personer kommer att välja att delta i arbetskraften om sannolikheten att få en högre inkomst ökar, eftersom då ökar värdet av deltagande jämfört med värdet av icke-deltagande.

² En tidigare version av avhandlingskapitlet i Johansson (2006a) finns i Johansson (2002).

Figur 1 Tillstånd för deltagare i arbetskraften

Allt som ökar den förväntade inkomsten gör att arbetskraftsdeltagandet ökar. Reguljärt arbete ger högst inkomst och allt som ökar sannolikheten att få ett reguljärt arbete väntas därför öka arbetskraftsdeltagandet. I en högkonjunktur ökar sannolikheten att få jobb när antalet vakanser ökar. Ökad sannolikhet att bli av med jobbet förväntas påverka arbetskraftsdeltagandet negativt. En högre sannolikhet att delta i program kan tänkas öka deltagandet i arbetskraften genom flera olika mekanismer: Programdeltagande kan resultera i en större sannolikhet att få jobb och därmed en högre lön. Programmen påverkar inkomsten för deltagarna, eftersom ersättningen i många fall är lite högre under programdeltagandet jämfört med öppen arbetslöshet. Programmen har under undersökningsperioden använts för att kvalificera för ny ersättningsperiod från a-kassan, vilket innebär en ytterligare möjlighet till högre inkomst.

3 De två olika frågeställningarna

I denna rapport presenteras resultaten från två olika studier med olika policy frågor. I ”Labor market programs, the discouraged worker effect, and labor force participation”, Johansson (2006a), undersöks om en ökning av andelen personer av befolkningen som deltar i arbetsmarknadspolitiska program ökar andelen som deltar i arbetskraften. I ”Do labor market flows affect labor force participation?”, Johansson (2006b), undersöks om en ökning av andelen öppet arbetslösa som går till program ökar andelen av befolkningen som deltar i arbetskraften.

De två olika policyfrågorna är följande: i) Vad händer om antalet programdeltagare ökar, utan att antalet sysselsatta och öppet arbetslösa ändras. ii) Vad händer när flödet från öppen arbetslöshet till program ökar. Resultaten går i strikt mening inte att jämföra med varandra eftersom man i det ena fallet ändrar antalet personer i ett bestånd och i det andra storleken på ett flöde.³ Den senare ansatsen är att föredra utifrån en teoretisk utgångspunkt.

Antalet personer i program bestäms i varje tidpunkt av inflödet, utflödet och av den formella längden på programmen. De som ska genomföra politiken har inte direkt kontroll över antalet programdeltagare. De parametrar som i praktiken kan kontrolleras är inflödet till program och programmets längd. Trots detta är studier baserade på antalet programdeltagare intressanta av flera olika skäl. Resultaten kan jämföras med resultat i andra studier (som oftast är baserade på antalet deltagare) och data på antal personer i olika tillstånd är i allmänhet mer tillförlitliga än data på flöden. Exempelvis kommer eventuella mätfel påverka flödena mer än bestånden eftersom flödena är mindre och har större variation än bestånden.

Under undersökningsperioden (1986–2002) har det förekommit politiska mål för antalet personer som är öppet arbetslösa eller som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Skattningar baserade på antalet personer skulle kunna användas för att ställa frågor om effekter av ändrade mål för antal personer i öppen arbetslöshet eller i program. Med data baserade på antalet personer är oftast anknytningen till den ekonomiska aktiviteten tydligare. Exempelvis är modeller som beskriver utvecklingen för löner och priser i

³ Formellt sett finns det ett teoretiskt samband mellan bestånd och flöden som skulle kunna användas för att jämföra olika experiment. Dessa samband är komplicerade och går inte att använda i praktiken eftersom data saknas på många av de parametrar som ingår i sambandet.

allmänhet baserade på exempelvis antal arbetslösa och sysselsatta. Vi har också mer kunskap om det beståndens cykliska beteende då data på dessa är mer vanliga än data på bruttoflöden.

4 Data och metod

4.1 Data

I båda studierna används paneldata med tidserier för kommunerna. I studien med antal programdeltagare används data för november under perioden 1986–98, och i studien med flödet mellan öppen arbetslöshet och program används månadsdata mellan augusti 1991 och oktober 2002. I den första studien används data på arbetskraftsdeltagande, inkomst, antal vakanser, öppet arbetslösa och programdeltagare, andelen försvunna jobb⁴ i november varje år. Alla variabler, förutom andelen försvunna jobb, är uttryckta som andelar av befolkningen i arbetsför ålder. Sysselsättning och inkomster för de sysselsatta är hämtade från SCB:s register ”Rams”. Befolkningen i varje kommun mäts i slutet av december och är från SCB. Data på antalet vakanser, öppet arbetslösa och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program kommer från Ams. Data på sysselsättningen på anläggningsnivå, kommer från IFAU:s databas.

I den andra studien används månadsdata på inkomst, flöden mellan öppen arbetslöshet och program, arbetsmarknadsläget och andelen försvunna jobb. Kontrolluppgiftsregistret har använts för att konstruera sysselsättning och inkomster per månad.⁵ För varje individ och anställning finns en kontrolluppgift (KU), med uppgifter om utbetald lön och under vilka månader en arbetstagare har fått lön. Månadsinkomsten för varje individ beräknas genom att anta att inkomsten enligt KU är jämnt fördelad över månaderna. För varje individ beräknas den totala inkomsten som summan av de olika månadsinkomsterna från de olika kontrolluppgifterna. Individen klassificeras sedan

⁴ Så kallad job destruction rate. Denna är mätt som absolutvärdet av negativa sysselsättningsförändringar på anläggningsnivå dividerat med sysselsättningen på anläggningsnivå.

⁵ Sysselsättning och inkomst på kommunnivå finns bara för november. Inkomsten är då mätt som årsinkomsten för de sysselsatta och inte som inkomsten i november.

som sysselsatt eller inte sysselsatt beroende på om inkomsten överstiger en viss gräns.⁶

4.2 Metod

Eftersom det rimligen finns trögheter i anpassningen är de skattade modellerna dynamiska och innehåller tidsförskjutningar av den beroende och de förklarande variablerna. Skattningarna ger både information om det kortsiktiga anpassningsmönstret och de nivåer som nås på lång sikt.

Den skattade modellen baserad på antal personer i program har arbetskraftsdeltagande som beroende variabel samtidigt som programdeltagare och öppet arbetslösa ingår som förklarande variabler. Eftersom arbetskraften består av antal sysselsatta, öppet arbetslösa och programdeltagare är slump termen definitionsmässigt korrelerad med en del av förklaringsvariablerna, vilket kan ge upphov till en snedvridning av resultaten. Ett sätt att komma tillrätta med detta är att används s k instrument i skattningen. Instrumenten är variabler som är korrelerade med de förklarande variablerna men som inte är korrelerade med slump termen. I skattningen används tidsfördröjda variabler som instrument för förklaringsvariablerna.⁷

I modellen med flödet mellan arbetslöshet och program skattas inte de samtida effekterna och alla tidsfördröjda förklaringsvariabler antas vara förbestämda (predeterminerade), d v s de antas vara okorrelerade med slump termen.⁸

5 Skattningsresultat

Resultaten från skattningarna redovisas i *Tabell 1* och *Tabell 2*. *Tabell 1* innehåller resultaten från skattningarna med andelen personer och *Tabell 2* resultaten från skattningarna med flöden. Förväntad och skattad effekt på lång

⁶ Inkomstgränsen är satt till 75 % av genomsnittsinkomsten för en manlig kommunalanställd städare. För 1998 är denna gräns 6 600 kronor per månad.

⁷ Det är den s k Arellano-Bond estimatorn för dynamiska paneldata som har använts. I Johansson (2006a) redovisas resultat från ett flertal alternativa skattningar där bl a känsligheten för val av instrument och estimator undersöks.

⁸ Det är den s k within-group estimatorn som har använts. Antalet observationer i tiden (135) antas vara tillräckligt stort för att estimatorn ska vara konsistent även när kommunspecifika konstanter är inkluderade

sikt redovisas tillsammans med sk p-värden och elasticiteter.⁹ Elasticiteterna visar den procentuella effekten på andelen av befolkningen i arbetskraften av en procents ökning i de förklarande variablerna.¹⁰ Långsiktseffekterna anger de nivåer som nås på lång sikt när anpassningsmekanismer har slutat verka.

I båda skattningarna har de skattade långsiktseffekterna förväntat tecken. Däremot är inte alla långsiktseffekter signifikanta, så det går inte att utesluta att de skattade effekterna ibland är noll.

Tabell 1 Långsiktiga effekter på arbetskraftsdeltagandet, andel personer

	Skattad effekt	P-värde	Elasticitet
Deltagare i program	0,699*	0,003	0,021
Öppen arbetslöshet	-0,332	0,113	-0,020
Inkomst	0,007*	0,081	0,049
Vakanser	0,291*	0,042	0,003
Försvunna jobb	-0,219	0,343	-0,029

Tabell 2 Långsiktiga effekter på arbetskraftsdeltagandet, flöden

	Skattad effekt	P-värde	Elasticitet
Flöde från arbetslöshet till program	0,0947	0,186	0,011
Flöde från program till arbetslöshet	-0,0237*	0,003	-0,006
Inkomst	0,0004	0,368	0,043
Arbetsmarknadsläget	0,0851*	0,000	0,007
Försvunna jobb	-0,4510	0,265	-0,012

I den första skattningen har andelen programdeltagare en positiv effekt och andelen öppet arbetslösa en negativ effekt som väntat. Effekten av program till absolutvärdet är större än effekten av öppen arbetslöshet. Om antalet öppet

⁹ Modellerna är dynamiska och de innehåller skattningar av både de kortsiktiga anpassningsförloppen och av den långsiktiga sk steady-state nivån. Här redovisas enbart effekterna på lång sikt. För en fullständig genomgång av skattningsmetod och resultat hänvisas till Johansson (2006a) och Johansson (2006b). P-värdet mäter sannolikheten att den skattade effekten inte är noll. Ju lägre p-värde desto säkrare skattning. Ett p-värde på 0,05 innebär att den skattade effekten är signifikant på 5 %-nivån.

¹⁰ Elasticiteterna är utvärderade vid genomsnittsvärdet för variablerna i de olika datamängderna under de olika skattningsperioderna.

arbetslösa personer ökar permanent med 100 personer så minskar antalet personer i arbetskraften med 33 på lång sikt, när befolkningen hålls konstant. Om antalet personer i program ökar permanent med 100 så ökar antalet personer i arbetskraften med 70 på lång sikt. Omräknat till elasticiteter innebär skattningen att en ökning av andelen av befolkningen som deltar i program med en procent ökar arbetskraftsdeltagandet med ungefär 0,02 procent. Om andelen öppet arbetslösa av befolkningen ökar med en procent minskar andelen som deltar i arbetskraften med 0,02 procent.

I den andra skattningen är effekten av andelen arbetslösa som flödar till program positiv och effekten av andelen programdeltagare som flödar till öppen arbetslöshet negativ. Effekten av flödet till program är inte signifikant. Skattningar för män och kvinnor separat tyder på att effekterna av inflödet till program är signifikant och positivt, se Johansson (2006b). Om flödet mellan öppen arbetslöshet och program i relation till antalet öppet arbetslösa ökar med en procent ökar andelen som deltar i arbetskraften med 0,01 procent. Om flödet från program till öppen arbetslöshet i relation till antalet programdeltagare ökar med en procent minskar andelen personer som deltar i arbetskraften med ungefär 0,006 procent.

För båda skattningarna gäller att storleken på de skattade effekterna är kontracyklisk; den positiva effekten av antalet programdeltagare eller av flödet från öppen arbetslöshet till program är större i lågkonjunktur än i högkonjunktur.

Inkomst har positiva effekter i båda skattningarna, men effekten är inte signifikant i den andra skattningen. Den skattade effekten av inkomst är ganska liten, den motsvarar en elasticitet på 0,05 i första skattningen och 0,04 i den andra skattningen. Detta innebär att om den genomsnittliga realinkomsten ökar med en procent så ökar arbetskraftsdeltagandet med ungefär 0,05 procent.

Resultaten i den första skattningen indikerar att en ökning av antalet vakanser med 100 lediga platser ökar arbetskraften med 29 personer, för en given befolkning. Uttryckt i elasticiteter innebär det att om andelen vakanser av befolkningen ökar med en procent ökar andelen i arbetskraften med ungefär 0,003 procent. I den andra skattningen resulterar en förbättring av arbetsmarknadsläget, mätt som antalet vakanser delat med antalet öppet arbetslösa och programdeltagare, med en procent ökar andelen personer i arbetskraften med 0,007 procent. Effekten av en ökning av andelen försvunna jobb av sysselsättningen på anläggningsnivå är negativ som väntat och ger mer utslag i den andra skattningen, -0,45 jämfört med -0,22 i den första. Om andelen

försvunna jobb av sysselsättningen ökar med en procent minskar andelen personer i arbetskraften med 0,03 procent enligt den första skattningen. Motsvarande minskning i den andra skattningen är 0,01 procent. Effekterna är oprecist skattade och det kan inte uteslutas att de är noll.

Den andra skattningen är baserad på tillräcklig mängd observationer för att det ska vara meningsfullt att studera kortsiktsdynamiken. Enligt skattningarna är anpassningsperioden ungefär nio år, vilket innebär att det tar ungefär nio år att nå den nya långsiktssnivån efter en permanent störning. Den största delen av anpassningen (75 %) äger rum inom de första fyra åren.

5.1 Alternativa skattningar

Resultaten är stabila. I Johansson (2006a) redovisas ett flertal alternativa skattningar med olika antaganden och med olika estimatorer. Resultaten pekar alla i samma riktning. För de olika alternativ som redovisas i känslighetsanalysen varierar den skattade långsiktseffekten av andelen programdeltagare mellan 0,35–1,02, vilket ligger väl i linje med resultaten i *Tabell 1* (0,70). Övriga studier pekar också på att antalet personer i arbetsmarknadspolitiska program har positiv effekt på arbetskraftsdeltagandet, se exempelvis Dahlberg och Forslund (2005), Johansson och Markowski (1995) och Wadensjö (1993).

I analysen baserad på flöden, Johansson (2006b), finns resultat framtagna för olika ålderskategorier. Utöver resultaten ovan för åldrarna 18–64 år, finns skattningar för ålderskategorierna 18–24, 25–39, 40–54 och 55–64 år. Skattningar för åldersgrupperna 18–64 och 55–64 år finns uppdelat på män och kvinnor. Resultaten är robusta för olika åldersgrupper, alla estimat är positiva och endast ett fåtal är insignifikanta. Storleken på den skattade effekten av att gå från arbetslöshet till program skiljer sig något åt i de olika åldersgrupperna. Effekten är starkast för individer i åldern 25–39 år, men betydligt svagare för de yngsta (18–24). Storleken på de övriga koefficienterna är förvånansvärt lika när man tittar över olika åldersgrupper.

Effekten av flödet till program från öppen arbetslöshet är signifikant när separata modeller skattas för män och kvinnor. Effekterna är signifikant skilda åt för män och kvinnor, men inte signifikant skilda från den skattade effekten i den gemensamma modellen. Skattningarna av effekterna av flödena är mindre för män än för kvinnor, så det verkar som att kvinnor arbetskraftsdeltagande i genomsnitt påverkas mer än männens av arbetsmarknadspolitik.

6 Avslutning

Sammanfattningsvis kan sägas att studierna pekar på att både andelen personer i program och andelen som flödar från öppen arbetslöshet till program kan ha positiva effekter på arbetskraftsdeltagandet. Flödet till program är dock inte signifikant skiljt från noll för män och kvinnor 18–64 år. I båda skattningarna är storleken på de skattade effekterna kontracyklisk, så den positiva effekten av antalet programdeltagare eller av flödet från öppen arbetslöshet till program är större i lågkonjunktur än i högkonjunktur. Resultaten är stabila, och alternativa skattningar har genomförts med olika metoder och för olika åldersgrupper.

Resultaten indikerar att om andelen av befolkningen som deltar i program ökar med en procent ökar arbetskraftsdeltagandet med ungefär 0,02 procent och om flödet mellan öppen arbetslöshet och program i relation till antalet öppet arbetslösa ökar med en procent ökar andelen som deltar i arbetskraften med 0,01 procent.

Att arbetsmarknadspolitiska program har positiva effekter på arbetskraftsdeltagandet innebär att de kan användas för att attrahera nytillträde till arbetskraften eller för att förhindra personer från att lämna arbetskraften. Man bör dock hålla i minnet att resultaten avser långsiktseffekterna av en permanent ökning av programdeltagandet. Att ökningen är permanent innebär att deltagandet ökar för all framtid.

De skattade effekterna är partiella, och för att kunna svara på frågan om det är en politik som är bra att använda sig av måste man också ta hänsyn till t ex de direkta och indirekta effekterna av programmen på samhällsekonomin. Eftersom programmen under vissa delar av skattningsperioderna har använts för att kvalificera för nya perioder med arbetslöshetsersättning, kan storleken på den skattade effekten vara överskattad i relation till situationen idag. Vidare är det antalet personer i arbetskraften som mäts, och inte det sk effektiva arbetskraftsutbudet. Vi vet inte i vilken omfattning de som rör sig in och ut ur arbetskraften söker jobb, jämfört med övriga deltagare i arbetskraften.

Dessa invändningar till trots, så pekar resultaten på att de arbetsmarknadspolitiska programmen kan ha positiva effekter på arbetskraftsdeltagandet. Detta är den första mer omfattande studie som gjorts på svenska data och som direkt analyserar frågan om arbetsmarknadspolitik och arbetskraftsdeltagande. Framtida forskning skulle exempelvis kunna undersöka för vilka individer arbetskraftsdeltagandet reagerar mycket alternativt lite på programmen. En annan utgångspunkt skulle kunna vara att undersöka vilka mekanismer som finns

bakom beslutet att träda ur arbetskraften, eller att mer i detalj studerar var personer som strömmar in i arbetskraften hamnar: Går de direkt till sysselsättning eller hamnar de som öppet arbetslösa?

Referenser

- Calmfors L, A Forslund & M Hemström (2001) "Does active labour market policy work? Lessons from the Swedish experiences", *Swedish Economic Policy Review*, vol 8, nr 2
- Dahlberg M, A Forslund (2005) "Direct displacement effects of labour market programmes: The case of Sweden", *Scandinavian Journal of Economics*, vol 107, nr 3, s 475-494
- Johansson K (2002) "Labor market programs, the discouraged-worker effect, and labor-force participation", Working Paper 2002:09, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering
- Johansson K (2006a) "Labor market programs, the discouraged-worker effect, and labor-force participation", in *Empirical essays on labor force participation, matching, and trade*, Economic Studies 97, Department of Economics, Uppsala University
- Johansson K (2006b) "Do labor market flows affect labor-force participation?", Working Paper 2006:17, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, IFAU
- Johansson K, A Markowski (1995), "Påverkar arbetsmarknadspolitik arbetskraftsdeltagandet?", *Konjunkturläget*, maj 1995
- Wadensjö E (1993), "Arbetsmarknadens effekter på löner och priser", *Politik mot arbetslöshet*, SOU 1993:43

IFAU:s publikationsserier – senast utgivna

Rapporter/Reports

- 2006:1** Zenou Yves, Olof Åslund & John Östh ”Hur viktig är närheten till jobb för chanserna på arbetsmarknaden?”
- 2006:2** Mörk Eva, Linus Lindqvist & Daniela Lundin ”Påverkar maxtaxan inom barnomsorgen hur mycket föräldrar arbetar?”
- 2006:3** Hägglund Pathric ”Anvisningseffekter” – finns dom? Resultat från tre arbetsmarknadspolitiska experiment”
- 2006:4** Hägglund Pathric ”A description of three randomised experiments in Swedish labour market policy”
- 2006:5** Forslund Anders & Oskar Nordström Skans “(Hur) hjälps ungdomar av arbetsmarknadspolitiska program för unga?”
- 2006:6** Johansson Per & Olof Åslund ”Arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare” – teori, praktik och effekter”
- 2006:7** Calleman Catharina ”Regleringen av arbetsmarknad och anställningsförhållanden för hushållstjänster”
- 2006:8** Nordström Skans Oskar, Per-Anders Edin & Bertil Holmlund ”Löneskillnader i svenskt näringsliv 1985–2000”
- 2006:9** Engström Per, Hesselius Patrik & Malin Persson ”Överutnyttjande i tillfällig föräldrapenning för vård av barn”
- 2006:10** Holmlund Bertil, Qian Liu & Oskar Nordström Skans ”Utbildning nu eller senare? Inkomsteffekter av uppskjuten högskoleutbildning”
- 2006:11** Sibbmark Kristina & Olof Åslund ”Vad för vem och hur gick den sen? En kartläggning av arbetsförmedlingarnas insatser för utrikes födda under 2005”
- 2006:12** Fredriksson Peter & Björn Öckert ”Är det bättre att börja skolan tidigare?”
- 2006:13** Sibbmark Kristina ”Arbetsmarknadspolitisk översikt 2005”
- 2006:14** Wang Iris J Y, Kenneth Carling & Ola Nääs ”Är kommunala sommarjobb en gräddfil till arbetsmarknaden?”
- 2006:15** Söderström Martin ”Betygsintagning och elevers studieframgång i Stockholms gymnasieskolor”
- 2006:16** Johansson Kerstin ”Arbetskraftsdeltagande och arbetsmarknadspolitiska program”

Working Papers

- 2006:1** Åslund Olof, John Östh & Yves Zenou “How important is access to jobs? Old question – improved answer”
- 2006:2** Hägglund Pathric “Are there pre-programme effects of Swedish active labour market policies? Evidence from three randomised experiments”
- 2006:3** Johansson Per “Using internal replication to establish a treatment effect”
- 2006:4** Edin Per-Anders & Jonas Lagerström “Blind dates: quasi-experimental evidence on discrimination”
- 2006:5** Öster Anna “Parental unemployment and children’s school performance”
- 2006:6** Forslund Anders & Oskar Nordström Skans “Swedish youth labour market policies revisited”
- 2006:7** Åslund Olof & Per Johansson “Virtues of SIN – effects of an immigrant workplace introduction program”
- 2006:8** Lalive Rafael “How do extended benefits affect unemployment duration? A regression discontinuity approach”
- 2006:9** Nordström Skans Oskar, Per-Anders Edin & Bertil Holmlund “Wage dispersion between and within plants: Sweden 1985–2000”
- 2006:10** Korkeamäki Ossi & Roope Uusitalo “Employment effects of a payroll-tax cut – evidence from a regional tax exemption experiment”
- 2006:11** Holmlund Bertil, Qian Liu & Oskar Nordström Skans “Mind the gap? Estimating the effects of postponing higher education”
- 2006:12** Fredriksson Peter & Björn Öckert “Is early learning really more productive? The effect of school starting age on school and labor market performance”
- 2006:13** Pekkarinen Tuomas, Sari Pekkala & Roope Uusitalo “Educational policy and intergenerational income mobility: evidence from the Finnish comprehensive school reform”
- 2006:14** Wang Iris J Y, Kenneth Carling & Ola Nääs “High school students’ summer jobs and their ensuing labour market achievement”
- 2006:15** de Jong Philip, Maarten Lindeboom & Bas van der Klaauw “Screening disability insurance applications”
- 2006:16** Söderström Martin “School choice and student achievement – new evidence on open-enrolment”
- 2006:17** Johansson Kerstin “Do labor market flows affect labor-force participation?”

Dissertation Series

- 2006:1** Hägglund Pathric “Natural and classical experiments in Swedish labour market policy”
- 2006:2** Savvidou Eleni “Technology, human capital and labor demand”
- 2006:3** Söderström Martin “Evaluating institutional changes in education and wage policy”
- 2006:4** Lagerström Jonas “Discrimination, sickness absence, and labor market policy”